

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ ARMÁDNÍ OBRANNÉ OPERACE

Armádní obranná operace bývá zpravidla součástí frontové obranné i frontové útočné operace. Je však možné i její samostatné vedení.

Hlavními podmínkami, které určují obsah a organizaci chemického zabezpečení obranné operace, mohou být:

- převaha sil a prostředků nepřítele v pásmu armády,
- použití jaderných a chemických zbraní na směr hlavního úderu, převážně se vzdušnými výbuchy, a použití prchavých, rychle působících OL; na bocích úderního uskupení i v hloubce obrany armády použití trvalých OL a jaderných zbraní s pozemními výbuchy,
- značné ztráty v útvech chemického vojska, které podstatně snižují možnosti armády k plnění úkolů chemického zabezpečení,
- omezené možnosti frontu v poskytnutí pomoci armádě při plnění úkolů chemického zabezpečení.

Použití jaderných a chemických zbraní nepřítelem v pásmu obrany armády je třeba předpokládat při prvním jaderném úderu v rámci palebné přípravy útoku, při zabezpečování zasazení svých druhých sledů a při odrážení protiúderu vedeného druhým sledem armády. Rozsah použití jaderných a chemických zbraní nepřítelem bude záviset na vybavení jeho vojsk jadernými prostředky a na zabezpečení municí. K zahájení útoku na obranu armády v průběhu války budou mít vojska nepřítele ztráty, včetně prostředků ZHN. Proto jeho možnosti při použití jaderných a chemických zbraní budou menší, oproti skutečnému prvnímu jadernému úderu při zahájení války.

Kromě toho je třeba brát v úvahu, že radiační a chemická situace v pásmu obrany vševojskové armády bude určena nejen možnostmi nepřítele v použití ZHN, ale ve značné míře i způsobem a druhem jejich použití. U vojsk armády, bránících se na směr hlavního úderu nepřítele, může složitá radiační a chemická situace vzniknout hlavně v prostorech rozmístění druhého sledu, záloh, v armádním týlu a také u divizí a útvarů prvního sledu, které jsou na bocích úderního uskupení nepřítele. Na ostatní divize (útvary) prvního sledu bude nepřítelem používán vzdušné výbuchy a prchavé OL typu Sarin.

K vedení prvního jaderného úderu může nepřítelem v pásmu armády použít až 50 % přidělené jaderné munice. Na základě zkušeností ze cvičení vojsk NATO může být v pásmu armády použito 60–90 ks jaderné munice, z toho 10–15 s pozemním výbuchem. Při středním tritlovém ekvivalentu těchto jaderných nábojů 50–100 tisíc tun může vzniknout zamoření radioaktivními látkami na ploše do 8000 km².

V období palebné přípravy mohou být vedeny 1–2 palebné přepady s OL Sarin, 1 palebný přepad s OL VX a 1 vzlet 4–5 letek stíhacího bombardovacího letectva s OL Sarin a VX. Přitom zpravidla bude použito dvou třetin možnosti letectva a jedné třetiny dělostřelectva k použití OL VX a ostatní pak s OL Sarin. Za tohoto předpokladu může být v rámci armády přímo zasaženo OL VX a Sarin do 50 čtových opěrných bodů, 25–30 dělostřeleckých oddílů a 50–60 motostřeleckých (tankových) praporů druhého sledu armády nebo praporů druhých vojsk, speciálních vojsk, armádních týlových útvarů a zařazení.

Zasazení druhého sledu armádního sboru armády USA se zabezpečuje vedením vzdušných jaderných úderů s použitím munice OL Sarin. V pásmu útoku armádního sboru může být působení OL vystaveno do 20—25 četových opěrných bodů, 12—15 dělostřeleckých oddílů (odpalovacích baterií) a do 20 praporů vojsk armády na přesunu k vedení protitúderu při zaujímání obrany nebo v prostorech soustředění.

Při odrážení protitúderu se podle názorů velení NATO předpokládá uskutečnit pozemní jaderné výbuchy a s OL VX s cílem zaměřit terén, ztížit činnost a způsobit ztráty vojskům na přesunu k vedení protitúderu. V tomto období může být uskutečněno do 20—30 jaderných úderů z nich 5—10 s pozemním výbuchem především na vojska protitúderného uskupení.

Účinkům OL VX může být vystaveno do 10—15 praporek proudů. Kromě toho nepřítel na směru protitúderu může vybudovat pole chemických fugasů s OL VX.

Jestliže se nepříteli podaří využít všechny prostředky v uvedeném rozsahu, pak v pásmu obrany armády, zvláště v období přípravy průlomu a obrany a při vedení protitúderu, může vzniknout složitá radiální a chemická situace, která bude vyžadovat rychlá a kvalitní opatření chemického zabezpečení při současném vedení boje s převahou sil nepřítele.

V těchto podmínkách bude mít neobyčejný význam složení a reálné možnosti chemického vojska při plnění úkolů chemického zabezpečení a stav vybavení vojsk chemickou výzbrojí a prostředky ochrany.

V důsledku předchozí bojové činnosti a ztrát při přechodu do obrany může být početní stav osob a speciální techniky u útvarů a jednotek na 40—70 %. To představuje snížení jejich možností v průměru 1,5—2krát. V důsledku toho budou vojska armády větší část opatření chemického zabezpečení plnit vlastními silami a prostředky. Útvary a jednotky chemického vojska armády budou používány k zabezpečení úkolů ve prospěch prvků operační sestavy armády na směru hlavního úderu nepřítele. Při přechodu do obrany nebude ani front zpravidla schopen plnit úkoly chemického zabezpečení ve prospěch armády. To znamená, že přechod armády do obrany se uskuteční v podmínkách, kdy i možnosti chemického vojska budou značně omezené.

Při organizaci chemického zabezpečení armádní obranné operace stojí před velitelem, štábem a náčelníkem chemického vojska armády složité úkoly, které musí

být řešeny do přechodu vojsk nepřítele do útočné operace. Velitel armády na základě radiální a chemické situace vzniklé k době přechodu armády do obrany a možností nepřítele v použití ZHN určuje nejdůležitější úkoly chemického zabezpečení, způsoby, dobu, síly a prostředky pro jejich plnění.

Hlavními úkoly chemického zabezpečení armádní obranné operace bude:

- zjišťovat parametry jaderných výbuchů v pásmu obrany armády,
- uskutečnit radiální, chemický a nespecifický bakteriologický (biologický) průzkum prostorů předurčených pro jejich zaujetí raketovým vojskem, míst velení a také os přesunu a čas rozvinování druhého sledu k vedení protitúderu,
- zabezpečit včasné vybudování a využití všech možností kolektivní ochrany,
- učinit zabezpečení radiální ochrany vojsk,
- vykonat speciální očistu raketových vojsk, míst velení a poskytnout pomoc při jejím uskutečnění u svazků, které ztratily bojeschopnost,
- odmožňovat úseky terénu ve prospěch druhého sledu a záloh armády,
- maskovat přesuny a zasazení druhého sledu do protitúderu, raketového vojska a dalších důležitých prvků operační sestavy a týlových objektů armády použitím dýmu.

Chemické zabezpečení ke zvýšení odolnosti a aktivity obrany organizujeme do celé hloubky operační sestavy armády. Obsah úkolů chemického zabezpečení bude záviset na místech armády v operační sestavě frontu, rozsahu a charakteru použití ZHN nepřítelem, času, který je k dispozici, charakteru terénu a počasí.

Výchozími údaji pro organizaci chemického zabezpečení je rozhodnutí velitele, jeho nařízení a směrnice frontu. Postup a obsah práce NCHV při organizaci chemického zabezpečení obranné operace bude záviset na podmínkách, ve kterých armáda přechází do obrany, a na metodice práce velitele a štábu armády. Organizace chemického zabezpečení obranné operace je závislá na podmínkách situace a času, který je k dispozici. Podle toho se bude používat způsobu buď souběžného nebo postupného plánování.

Nejlepší podmínky pro práci velitele, štábu i NCHV armády jsou při přípravě obranné operace mimo dotyk s nepřítelem. Nejsložitější pak při přechodu do obrany v průběhu útočné operace pod tlakem nepřítele nebo v důsledku překvapivého napadení po zahájení války.

Jestliže armáda bude přecházet do obrany v průběhu útočné operace v přímém dotyku s nepřítelem, pak velitel, štáb i NCHV armády budou muset současně s organizací přeskupování svazků (útvárů) a s uskutěčněním opatření k přípravě obrany, řídit bojovou činnost svazků, které budou odrážet úderý přísunovaných sil nepřítele, ničit vzdušné výsadky nepřítele, obnovovat bojeschopnost vojsk a odstraňovat následky použití ZHN nepřítelem a další opatření.

V těchto podmínkách NCHV armády ur-

Chemické zabezpečení přeskupení vojsk armády

Přeskupení vojsk armády se bude zpravidla konat v podmínkách úderů jaderných a chemických zbraní nepřítele, vzniku prostorů rozrušení, závalů, požárů, zatopení, radioaktivního a chemického zamoření.

Hlavními úkoly chemického zabezpečení přeskupení vojsk armády bude:

- zjišťovat parametry jaderných výbuchů v pásmu obrany do celé hloubky operační sestavy armády,
- uskutečňovat radiační a chemický průzkum na osách přeskupování a v prostorech předurčených pro rozvinutí raketového vojska, míst velení, v místech rozmístění druhého sledu, záloh, týlových útvarů a zařízení armády,
- vykonat speciální očistu raketových vojsk, míst velení, útvarů druhého sledu a záloh armády před zaujetím nových prostorů rozmístění (rozvinutí),
- udělat nezbytné odmoření úseků komunikací k přeskupení a manévru vojsk,
- maskovat palebná postavení raketového vojska, spojovacích uzlů, míst velení a přeprav použitím dýmu.

K zabezpečení přeskupení bude zpravidla nutné organizovat zjišťování parametrů jaderných výbuchů v pásmu obrany armády na ploše do 15–20 000 km². Při dosahu zjišťování do 40 km silami čtyř rot speciální kontroly, může prapor kontrolovat plochu do 16 500 km². Proto v závislosti na operační situaci a reliéfu terénu se bojová sestava praporu speciální kontroly může učlenit do dvou linií, při vyčlenění zálohy k zabezpečení narůstání pásom zjišťování parametrů při úspěšném rozvíjení protiúderu a k úhradě rot speciální kontroly, které ztratily bojeschopnost. Roty speciální kontroly musí zaujmout bojová postavení v pásmu obrany armády do zahájení přeskupování svazků. Přitom na jejich zaujetí je třeba počítat podle konkrétní situace se 3–6 hodinami.

čuje úkoly pro chemické zabezpečení přeskupování vojsk, síly a prostředky k účasti na odstraňování následků napadení u svazků (útvárů), stanoví úkoly k vykonání speciální očisty, k použití dýmu a organizuje doplnění (obnovení) vojskových zásob chemické výzbroje a prostředků ochrany u svazků a útvarů armády.

Hlavní úsilí chemického zabezpečení musí být zaměřeno na zabezpečení uskupení vojsk, bránících se na směru hlavního úderu nepřítele, raketových vojsk, záloh a míst velení armády.

Současně se organizuje zjišťování parametrů v systému chemických pozorovacích stanovišť.

Do zahájení a v průběhu přeskupování vojsk je nezbytné zjistit radiační a chemickou situaci na osách přesunu, v hlavních a záložních postaveních raketového vojska, na čarách rozvíjení záloh, v prostoru soustředění druhého sledu a rozvinutí armádních míst velení, na armádních silnicích a v prostoru předurčeném pro rozmístění týlu armády. Celkový objem průzkumných úkolů v tomto období může představovat 4000–6000 km² prostoru a do 1000 km cest. Všechny tyto úkoly zpravidla plní armádní síly a prostředky pozemního a vzdušného radiačního a chemického průzkumu. Přitom v prostorech předurčených pro zaujetí raketovým vojskem, míst velení, druhého sledu a armádních záloh se průzkum vykonává do jejich zaujetí. Dále je uskutečňován jejich organickými silami a prostředky. V záložních prostorech armádní raketové brigády, místech velení a na armádních komunikacích se vede nepřetržitý průzkum silami armády. Je třeba si uvědomit, že v období přeskupování vojsk armády nebude možné všechny uvedené úkoly průzkumu plnit současně. V prvním pořadí je nezbytné vést průzkum prostorů předurčených pro zaujetí vojsky, v druhém pořadí pak záložních prostorů arb, druhého sledu, záloh, týlových útvarů a zařízení armády. V případě, kdy přeskupení a zaujetí obrany se uskutečňuje v omezeném čase, radiační a chemický průzkum se může vést silami a prostředky vojsk, která zaujmají určené prostory, obranná postavení, čáry rozvinutí armádních záloh apod.

Při jakékoli situaci velitel a štáb armády musí včas, tj. do zahájení přeskupování, obdržet údaje o radiační a chemické situaci v pásmu obrany armády. Tyto zprávy umožní veliteli přijmout včasné a ne-

zbytná opatření, která vylučují rozmístění vojsk v prostorech s vysokými úrovněmi radiace nebo v terénu zamořeném trvalými OL.

K zjištění radiální a chemické situace na osách přeskupení vojsk a zvláště na obtížných úsecích os přesnutí, v prostorech mostů, přeprav apod. budeme konat předem vzdušný radiální průzkum, vysílat chemické průzkumné hlídky, nebo zaujímat chemická pozorovací stanoviště. Mimo to se mohou k zjištění situace využívat i silniční a pořádkové jednotky.

Rota radiálního a chemického průzkumu armády v období přeskupování bude používána k průzkumu na osách přemísťování a v nových prostorech rozmístění armádní raketové brigády, druhého sledu a armádních záloh a míst velení. Prostředky vzdušného radiálního průzkumu armády budou vést průzkum prostorů a os přesunu svazků zaujímající obranu, a v prostoru rozmístění druhého sledu a armádního týlu.

Speciální očistu při přeskupování uskutečňujeme silami a prostředky armády, v prvním pořadí ve prospěch svazků a útvarů prvního sledu. U svazků druhého sledu, armádních útvarů a zařízení se v tomto období dělá jejich vlastními silami a prostředky. K zabezpečení speciální

očisty armádní síly a prostředky speciální očisty předpokládáme na osy přeskupování vojsk nebo do prostorů jejich soustředění nebo rozmístění.

Odmoňování terénu a cest při přeskupování vojsk a při zaujímání obrany se uskutečňuje s důrazem na osy přeskupování druhých sledů a záloh, na prostory komunikačních uzlů a na přísunových a odsunových cestách.

Speciální očistu výstroje v obranné operaci (také při přeskupování vojsk) zabezpečujeme na MSOV rozvinutých silami čet odmोňování výstroje, zpravidla v prostorech armádního chemického a výstrojního skladu nebo u výstrojních a technických skladů divizí. V posledním případě se vylučuje nutnost odsunu zamořeného materiálu do armádního týlu.

V průběhu přeskupování může chemické vojsko uskutečnit zadymování s důrazem na maskování mostů, přeprav a odkrytých úseků hlavních os přeskupování a na armádní silnice. Při plnění těchto úkolů se zadymovací prapor bude velmi často používat po rotách. Dále můžeme použít dýmu ke klamání nepřítele v rámci operačního maskování. Při plnění úkolů operačního maskování bude zadymovací prapor zpravidla používán centralizovaně.

Chemické zabezpečení obranného boje při odrazení útoku nepřítele

Při odrazení útoku nepřítele zjišťování parametrů jaderných výbuchů uskutečňujeme do celé hloubky obrany armády.

K optimálnímu použití sil a prostředků pozemního i vzdušného radiálního a chemického průzkumu se obranné pásmo armády rozděluje zpravidla na pásmo taktického a pásmo operačního průzkumu. Pásmo taktického radiálního průzkumu zahrnuje vojska prvního sledu s hloubkou od 30—40 km. V tomto pásmu úkoly radiálního a chemického průzkumu konají síly a prostředky divizí prvního sledu. Pásmo operačního radiálního a chemického průzkumu v hloubce od 30—40 km do hloubky 100—200 km zahrnuje zpravidla prostory rozmístění raketového vojska, druhého sledu, záloh, míst velení armády, armádního týlu, osy pro manévry vojsk, čáry rozvinutí druhého sledu a záloh armády, přísunové a odsunové cesty a záložní prostory. V tomto pásmu plní úkoly síly a prostředky armády, divizí druhého sledu a záloh.

Prostředky vzdušného radiálního průzkumu budou zpravidla v pohotovosti k vedení průzkumu velkých prostorů radioaktivního zamoření, armádních komunika-

cí, záložních prostorů rozmístění druhého sledu (zálohy) a týlu armády.

Rota radiálního a chemického průzkumu v tomto případě může vést průzkum v záložním prostoru armádní raketové brigády, na místech velení armády, na osách přesunu druhého sledu armády na čáru rozvinutí k vedení protitludery a na čarách rozvinutí armádních záloh apod.

Dozimetrickou a chemickou kontrolu v obranné operaci konáme stejně jako v útočné operaci. V obranné však na základě výsledků kontroly řešíme i otázky spojené se směnou útvarů a svazků, které vedou dlouhodobě boj v prostorech zamořených radioaktivními nebo otravnými látkami.

Úplnou speciální očistu u svazků prvního sledu do zahájení útoku nepřítele zpravidla uskutečňujeme v prostorech jejich rozmístění vlastními silami a prostředky. Vyvedení útvarů ze zaujatých prostorů obrany ke speciální očistě řešíme jen na základě rozhodnutí velitele armády. K vykonání úplné speciální očisty druhého sledu armády používáme armádní prapor che-

mické ochrany, v některých případech i prostředky frontu.

Při odražení útoku nepřítel se u svazků prvního sledu uskutečňuje zpravidla jen částečná speciální očista. Úplnou speciální očistu děláme až po odražení útoku nepřítel a za podmínek zabezpečení pevnosti obrany. V tomto případě se k vykonání speciální očisty vyvádějí pluky (prapory) do prostoru speciální očisty postupně, nebo po vystřídání v plné sestavě.

Prapor chemické ochrany armády rozmísťujeme za svazky prvního sledu s pohotovostí ke speciální očištění arb, ADS, svazku druhého sledu, záloh a míst vele ní armády.

Hlavním úkolem použití dýmu v průběhu obranné operace bude: maskování manévru raketových a dělostřeleckých útva-

rů přibraných k vedení protiúderu ze záložních palebných postavení; maskování druhého sledu armády, arb, míst velení; imitace prostorů soustřeďování vojsk a dalších objektů k oklamání nepřítel o operačním uskupení vojsk armády a o charakteru jeho činnosti.

V průběhu operace se zásoby chemického materiálu a prostředků ochrany doplňují svazkům z armádního chemického skladu. K přísunu zásob používáme automobilovou dopravu. Využití letectva k zásobování vojsk bude nezbytné při vzniku prostorů rozrušení, závalů, zatopení, požárů a velkých prostorů radioaktivního a chemického zamoření. Přistávací plochy pro vrtulníky připravujeme předem v prostorech předurčených k zásobení svazků, zpravidla v prostorech rozmístění divizních technických skladů.

Chemické zabezpečení armádního protiúderu

Hlavními úkoly chemického zabezpečení armádního protiúderu budou: zjišťovat parametry jaderných výbuchů v obranném pásmu armády a radiální a chemickou situaci na osách přesunu na čáry rozvinutí druhého sledu a záloh, na přísunových a odsunových cestách; vykonat speciální očistu útvarů protiúderného uskupení armády; maskovat činnost vojsk druhého sledu dýmem, s důrazem na osy přesunu a na čáry jeho rozvinutí k protiúderu.

Opatření chemického zabezpečení armádního protiúderu musí být řešena již při plánování obranné operace. Přitom je nutné vycházet z toho, že obranná činnost může být vedena v podmínkách rychlé změny situace a to bude vyžadovat průběžné upřesňování dříve plánovaných úkolů chemického zabezpečení. Kromě toho bude nepřítel dělat rozhodná opatření k odražení armádního protiúderu. Za tím účelem může nepřítel na vojska druhého sledu a zálohy armády při přesunu na čáry rozvinutí k protiúderu uskutečnit jaderné a chemické údery. V důsledku těchto úderů na směr protiúderu může vzniknout velmi složitá radiální a chemická situace. Na osách přesunu vojsk protiúderného uskupení mohou vzniknout prostory boření, závalů, záplav, požárů, radiálního a chemického zamoření.

Za těchto podmínek nabývá na významu včasné zabezpečení radiálního a chemického průzkumu čar rozvinování protiúderného uskupení s cílem určení cest a směrů obejití zamořených prostorů a překonání zamořených prostorů s nejmenšími úrovněmi radiace. Splnění těchto úkolů vyžaduje použití nejen armádních sil a prostředků, ale také sil a prostředků průzku-

mu svazků prvního sledu. Na osách přesunu je mimo to také zabezpečován vzdušný radiální průzkum. K tomu se využívají prostředky vzdušného radiálního průzkumu armády.

Speciální očistu při protiúderu zabezpečujeme vlastními organickými silami svazku a útvarů. Svazky a útvary, které byly zamořeny radioaktivními a otravnými látkami a neztratily bojeschopnost, vykonají zpravidla částečnou speciální očistu vlastními prostředky a pokračují v plnění úkolů ve stanovených lhůtách. Ty svazky a útvary, které ztratily bojeschopnost, se vyvádějí do stanoveného prostoru k obnovení bojeschopnosti a odstranění následků napadení ZHN. Tam se vykoná také jejich úplná speciální očista, zpravidla prostředky armády. K tomu k osám přesunu vojsk protiúderného uskupení předem vysíláme armádní prapor chemické ochrany.

K zabezpečení bojové činnosti vojsk vedoucích protiúder je nutné plánovat zvláště v otevřeném terénu použití dýmu. Přitom je třeba věnovat hlavní pozornost maskování tanků a BVP proti jejich ničení PTRS nepřítel. K tomu budeme používat dýmovnice s jejichž využitím svazky a útvary prvního sledu armády mohou vytvořit dýmové clony na čáře rozvinování druhého sledu armády. V průběhu rozvinování mohou být dýmové clony vytvářeny vlastními prostředky útvarů, s využitím zadýmovacích zařízení tanků a BVP. Zadímovací prapor v tomto období obranné operace zpravidla používáme pro maskování mostů, přeprav a úseků na osách přesunu druhého sledu na čáry rozvinutí k vedení protiúderu.